

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА

ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ,
ДОКТОРАНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

ДРУГА ВСЕУКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ
СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО РОЗВИТКУ:
ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ,
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА
КУЛЬТУРНІ ВИМІРИ

21 травня 2021р.

м. Одеса

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 8
від 31. 05. 2021 р.)

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Долженков О. Ф. – доктор політичних наук, доцент, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Музиченко Г. В. – доктор політичних наук, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Ростецька С. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, старший викладач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Добровольська Г. Д. – студент 3-го курсу спеціальності «Право» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Гладка В. В. – студентка 2-го курсу спеціальності «Політологія» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

УДК 321(477)(063)

С 91

Сучасні виклики соціально - політичного розвитку: політико-правові, соціально-економічні та культурні виміри : матеріали другої Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Одеса, 21 травня 2021 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2021. 145 с.

УДК 321(477)(063)

СУЧАСНИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОСТІР: ТЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

Ахмеров Олександр

здобувач кафедри політичних наук і права
ДЗ «Південноукраїнський національний

Педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

м.Одесса, Україна

ПРОПОРЦІЙНЕ СПІВВІДНОШЕННЯ КАТЕГОРІЙ «ЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ – ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ» В СУЧАСНИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ.

В різних європейських країнах відносини між центральними і місцевими органами державної влади та органами місцевого самоврядування за своєю суттю не будуть однаковими. Відповідно, пропорційне співвідношення категорій «централізація – децентралізація» в кожній з країн Європи також буде відрізнятися. Наприклад, «у Данії, Норвегії, Швеції, Нідерландах й Швейцарії максимальний обсяг владних повноважень наданий місцевій громаді, при цьому законодавче визначення компетенції органів місцевого самоврядування тут є найбільш розширеним та узагальненим, велика увага приділяється впливу та контролю громадян за системою місцевого самоврядування» [1, с. 8]. А от у Іспанії, Франції, Італії та Німеччині законодавство чітко визначає та суттєво обмежує компетенцію органів місцевого самоврядування, надаючи значний обсяг владних повноважень центральним органам держави [2].

Але це не означає, що низка країн сьогоденної Європи представляє собою певні «островки централізації», де влада узурпована центральною верхівкою, а місцеве самоврядування має формальний характер. В соціально-політичних процесах простих відповідей не буває, бо вони є складними, нелінійними, багатофакторними. Тож, слід враховувати, що «всі європейські моделі місцевого самоврядування є результатом природного поступового розвитку, який відбувався паралельно зі

становленням громадянського суспільства в Європі, а отже децентралізаційні тенденції свого часу там виникали «знизу» [3, р. 181]. Це відбувалося, зокрема, на фоні боротьби монархічної влади зі феодалним свавіллям, яка супроводжувалася зростанням кількості невирішених проблем в містах. Тож городяни брали на себе вирішення багатьох побутових проблем, якими нехтувала влада, отримуючи при цьому право здійснювати власне оподаткування та звільнення від влади місцевих феодалів. Найбільш яскравим прикладом таких «прадецентралізаційних» тенденцій, безперечно, виступає система Магдебурзького права, яка була взаємовигідною для городян та монарха – для населення вона гарантувала захист з боку центральної влади та можливість розвитку їх міста, де вони відчували себе вільними, оперативно реагуючи на конкретні місцеві завдання, а для монарха – ослаблювала феодалну владу, але виступала запорукою лояльності мешканців певної громади і ефективним механізмом збирання податків та зборів в казну.

Незважаючи на наявні відмінності моделей муніципальної політики, кожна країна Європи пройшла свій шлях формування системи самоврядування, яка в сучасних умовах увійшла в систему установок та ціннісних орієнтацій населення як природний спосіб існування. За таких умов державна влада Європи стає лише «надбудовою» над сформованою системою муніципальної влади певної території. Тож можна сказати, що самоврядування в Європі стало осередком реформ, навколо якого довгий час розгорталася боротьба владних еліт, прихильників централізації та децентралізації, та за наслідками яких і були сформовані всі вищезазначені моделі муніципальної політики.

Спираючись на досвід реформ публічного управління в європейських країнах можна констатувати, що рамки децентралізації обумовлені відмінними рисами відносин центру та окремих територій. Кожний тип децентралізації характеризується специфікою реформ, що зазнає муніципальна влада країн Європи: у Великобританії – це політична децентралізація і комерціалізація публічних послуг; у Німеччині – посилення ролі комун і еволюційний перехід до ринкових відносин в управлінні; у

Франції – проведення адміністративних перетворень та активізація місцевих громад тощо.

Загалом сучасні європейські реформи місцевого самоврядування в інституційному аспекті можна класифікувати як структурні, функціональні, організаційні.

Зазначимо, що будь-яка реформа є ефективною тільки тоді, коли вона сприяє максимальному досягненню цілей, що стоять перед нею, при мінімальних затратах ресурсів. Тож, в самому загальному вигляді під ефективністю муніципальної політики варто розуміти ступінь повноти та якості виконання органами місцевого самоврядування своїх функцій та завдань, що прямо пов'язана зі ступенем задоволеності запитів та потреб населення, а також тією кількістю ресурсів (людських, матеріальних, часових тощо), що були використані на досягнення такого результату.

Література.

1. Ахмеров О. О. Децентралізація влади як дієвий механізм демократизації політичної системи: проблемні питання та шляхи їх вирішення. Політичне життя. 2019. № 3. С. 5–10.
2. Watkins S.C. From provinces into nations: Demographic integration in Western Europe, 1870-1960. Princeton: Princeton University Press, 2014. 254 p.
3. Akhmerov O. O. Municipal policy of EU countries. Актуальні проблеми політики: зб. наук. праць. Одеса, 2018. Вип. 61. С. 174–182.